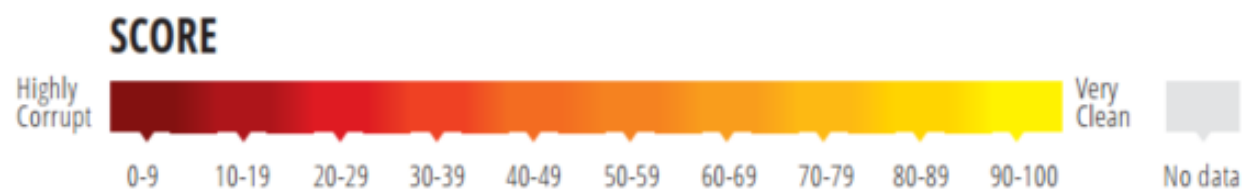
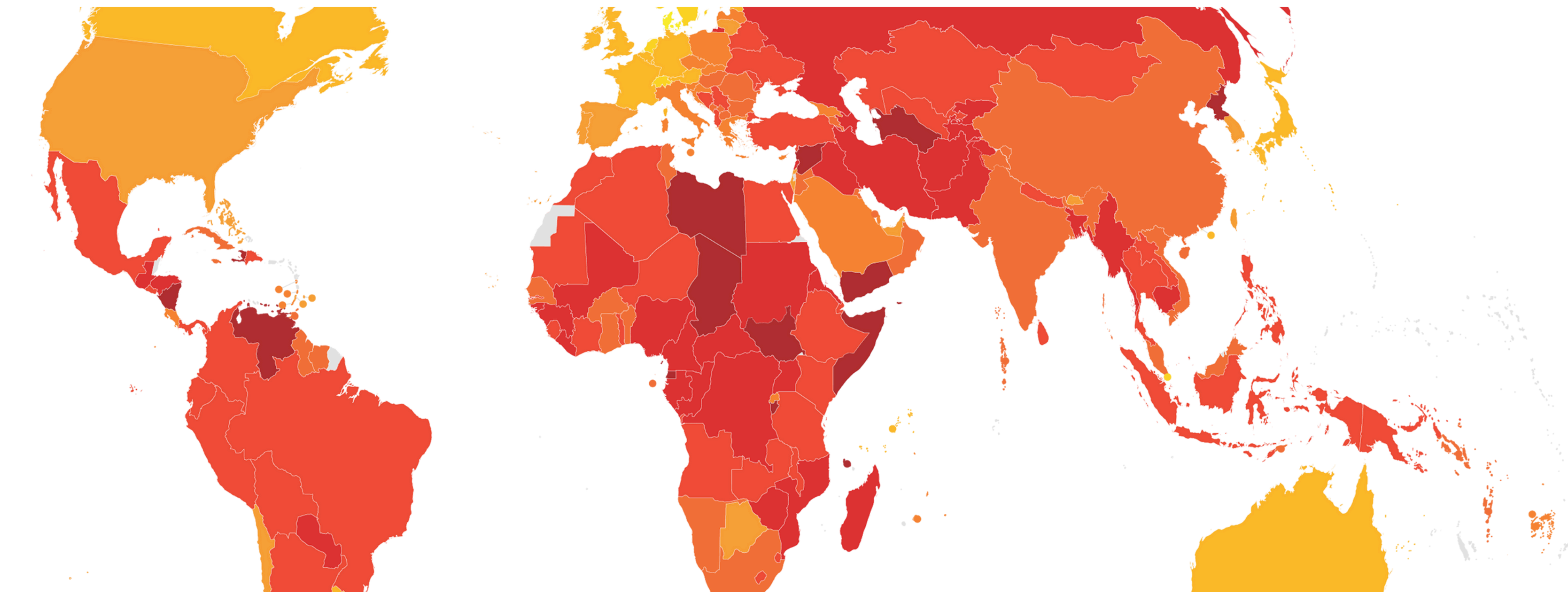

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE 2024

Nivo percipirane korupcije u javnom sektoru u 180 zemalja i teritorija širom svijeta.

CPI OSNOVE

- Indeks percepcije korupcije (CPI) analizira **percepciju korupcije** u javnom sektoru, te pozicionira 180 zemalja na osnovu 13 nezavisnih studija i anketa stručnjaka i poslovnih subjekata.
- Indeks koristi skalu od 0 do 100, gdje 0 predstavlja **najveći mogući stepen korupcije**, dok 100 predstavlja **potpuno odsustvo korupcije**.

180

ZEMALJA U ISTRAŽIVANJU

CPI ocjenjuje 180 zemalja i teritorija prema njihovom **percipiranom nivou korupcije** u javnom sektoru, na osnovu nalaza eksperata i iskustva poslovnih ljudi.

- Najbolje zemlje su **Danska** sa indeksom 90, te **Finska** (88) i **Singapur** sa ostvarenim indeksom 84. Na samom dnu se nalaze **Venecuela (10)**, **Somalija (9)** i **Južni Sudan** sa ocjenom 8.
- Region sa najvišim prosječnim indeksom je **Zapadna Evropa** čiji CPI u prosjeku iznosi 64. Najgori regioni su **Podsaharska Afrika** sa prosječnim CPI 33 te **Istočna Evropa i Centralna Azija**, gdje se ubraja i **BiH**, sa **prosječnim CPI od 35**.

CPI KORISTI SKALU OD 0 DO 100

100 predstavlja **potpuno odsustvo korupcije** dok 0 predstavlja **visoko korumpirano** društvo

GLOBALNI REZULTATI

PROSJEČAN REZULTAT CPI U SVIJETU

43/100

2/3 ZEMALJA IMAJU REZULTAT NIŽI OD

50/100

#cpi2024

ZEMLJE SA NAJVIŠIM CPI U SVIJETU

90	Danska
88	Finska
84	Singapur
83	Novi Zeland
81	Luksemburg
81	Norveška
81	Švajcarska
80	Švedska

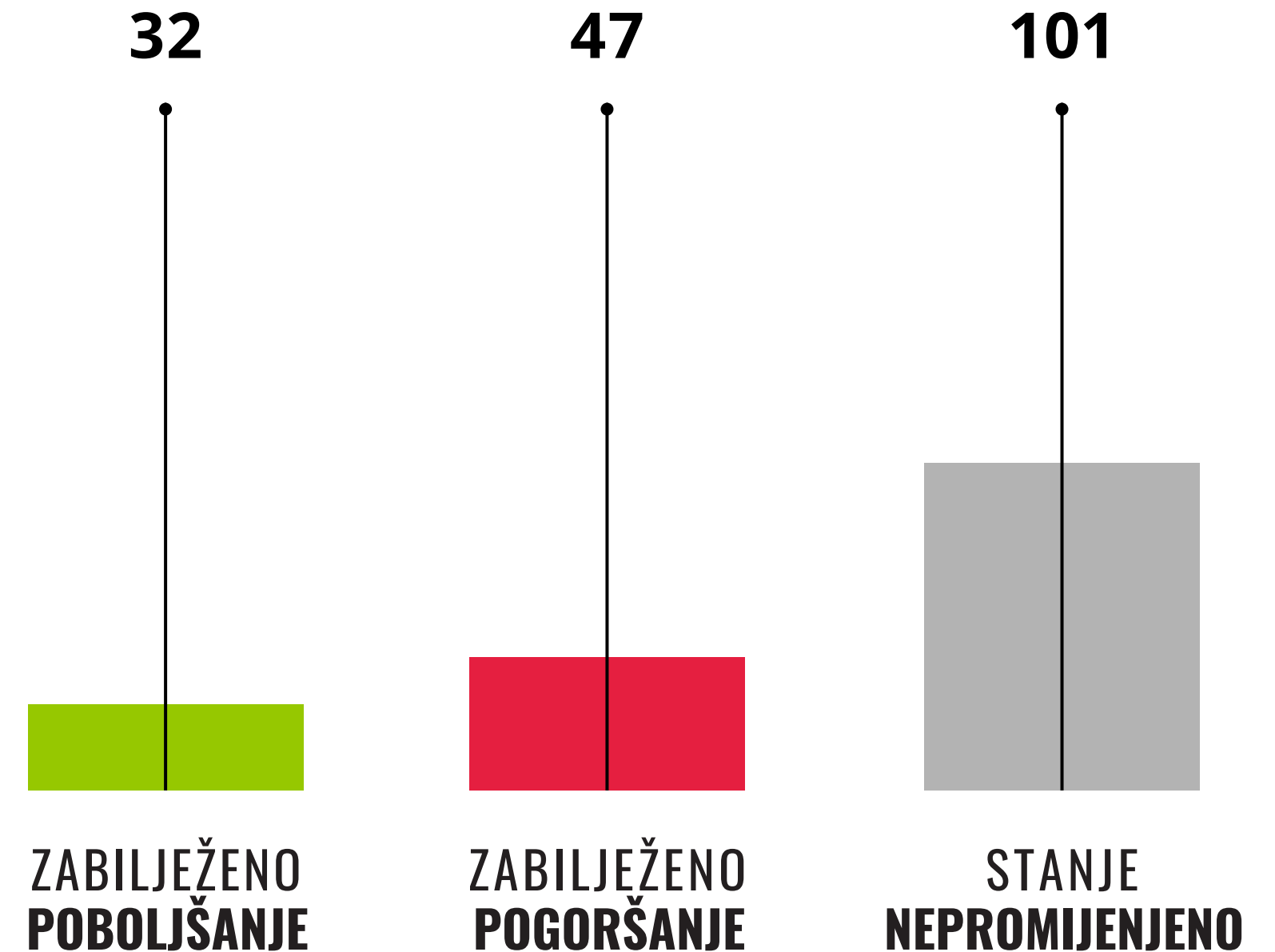
ZEMLJE SA NAJNIŽIM CPI U SVIJETU

17	Burundi
16	Haiti
16	Mijanmar
15	Koreja, Sjeverna
15	Sudan
14	Nikaragva
13	Libija
13	Eritreja
13	Jemen
13	Ekvatorijalna Gvineja
12	Sirija
10	Venecuela
9	Somalija
8	Južni Sudan

KLJUČNI NALAZI

- Više od dvije trećine zemalja svijeta se nalaze **ispod srednje** ocjene CPI a poboljšanje se bilježi u sve manjem broju zemalja – to ima nesagledive posljedice po napore da se spriječe neželjeni efekti klimatskih promjena.
- U zemljama u kojima je korupcija sveprisutna, transparentnost u procesu donošenja odluka o pitanjima očuvanja životne sredine je često **smanjena ili je nepostojeća**, što omogućava zloupotrebe i uništavanje prirodnih resursa.
- Uz podršku sofisticiranih mreža za pranje novca koje djeluju na **međunarodnom nivou**, korupcija daje moć autokratskim liderima, slabi institucije, podriva vladavinu prava te omogućava bogaćenje pojedinih aktera širom svijeta.
- Globalni rezultati pokazuju da **ne postoji država** koja je imuna na negativan uticaj korupcije a ignorisanje problema samo podiže cijenu koju ćemo na kraju biti u obavezi da platimo.

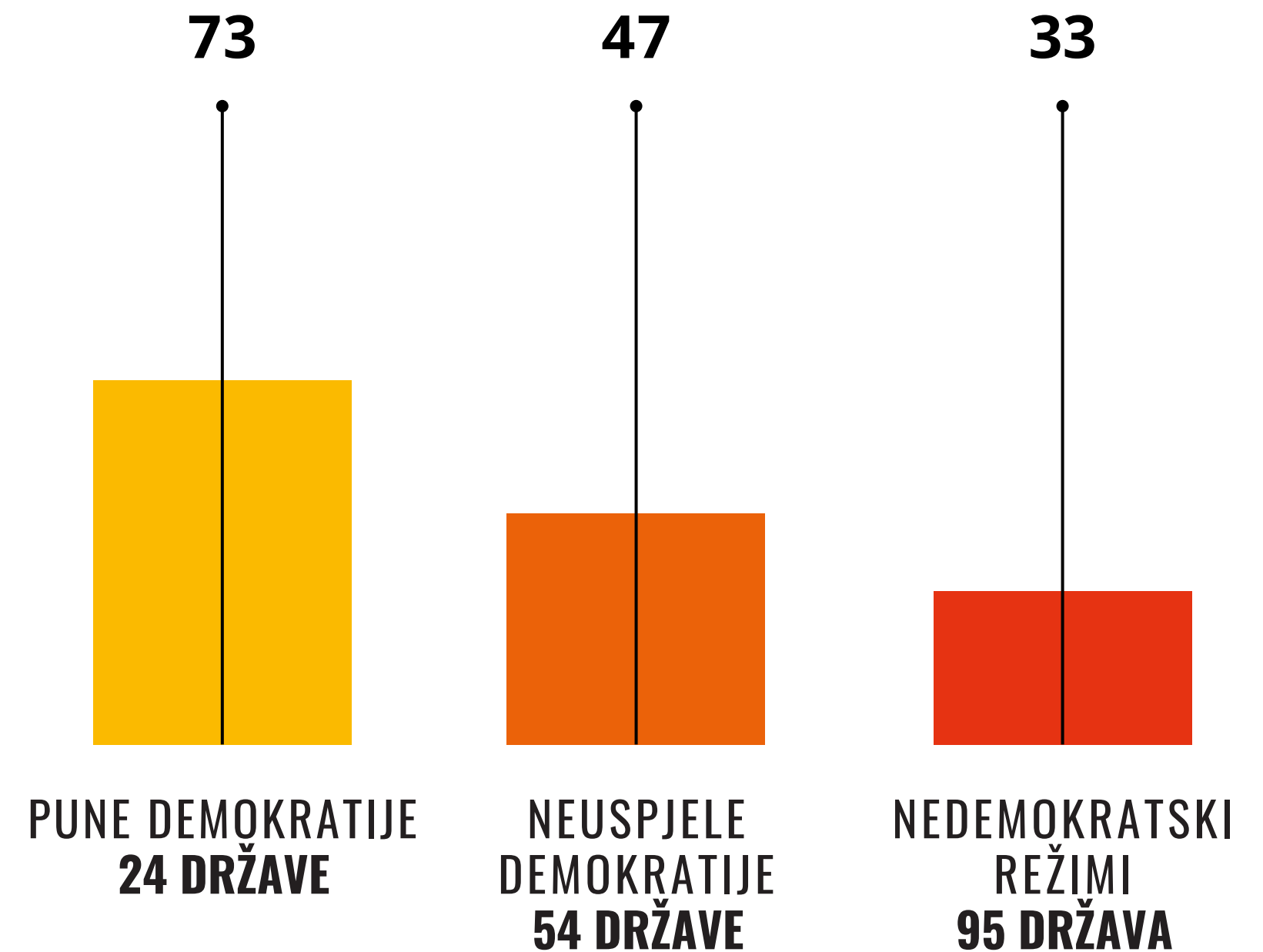
PROMJENE CPI OCJENA, 2014-2024

KLJUČNI NALAZI CPI 2024 REZULTATA ZA RAZLIČITE OBLIKE VLASTI

- CPI ukazuje na **značajne razlike** između država koje imaju jake, nezavisne institucije koje su u stanju da sprovedu fer i poštene izbore od onih koje imaju odlike represivnih, autoritarnih režimima.
- Države koje nose status *pune demokratije* imaju prosječan CPI od 73, dok *neuspjele demokratije* ostvaruju prosječan rezultat od 47, a *nedemokratski režimi* bilježe prosjek od samo 33 CPI poena.
- Ovo ukazuje na to da, iako se neke nedemokratske zemlje mogu smatrati kao zemlje koje su u određenoj mjeri u stanju da obuzdaju korupciju, stepen **razvoja demokratije i jake institucije** su i dalje ključne za potpunu i efikasnu borbu protiv korupcije.
- Na sličan način, zemlje u kojima je **građanski prostor zagarantovan i zaštićen** imaju tendenciju da bolje djeluju na polju suzbijanja korupcije.

- Države u kojima su sloboda izražavanja, okupljanja i udruživanja adekvatno zaštićene pokazuju tendenciju **relativno povoljnih rezultata CPI**, dok društva koja nedovoljno štite ove slobode uglavnom imaju veoma niske rezultate na polju borbe protiv korupcije.

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE 2024

BIH

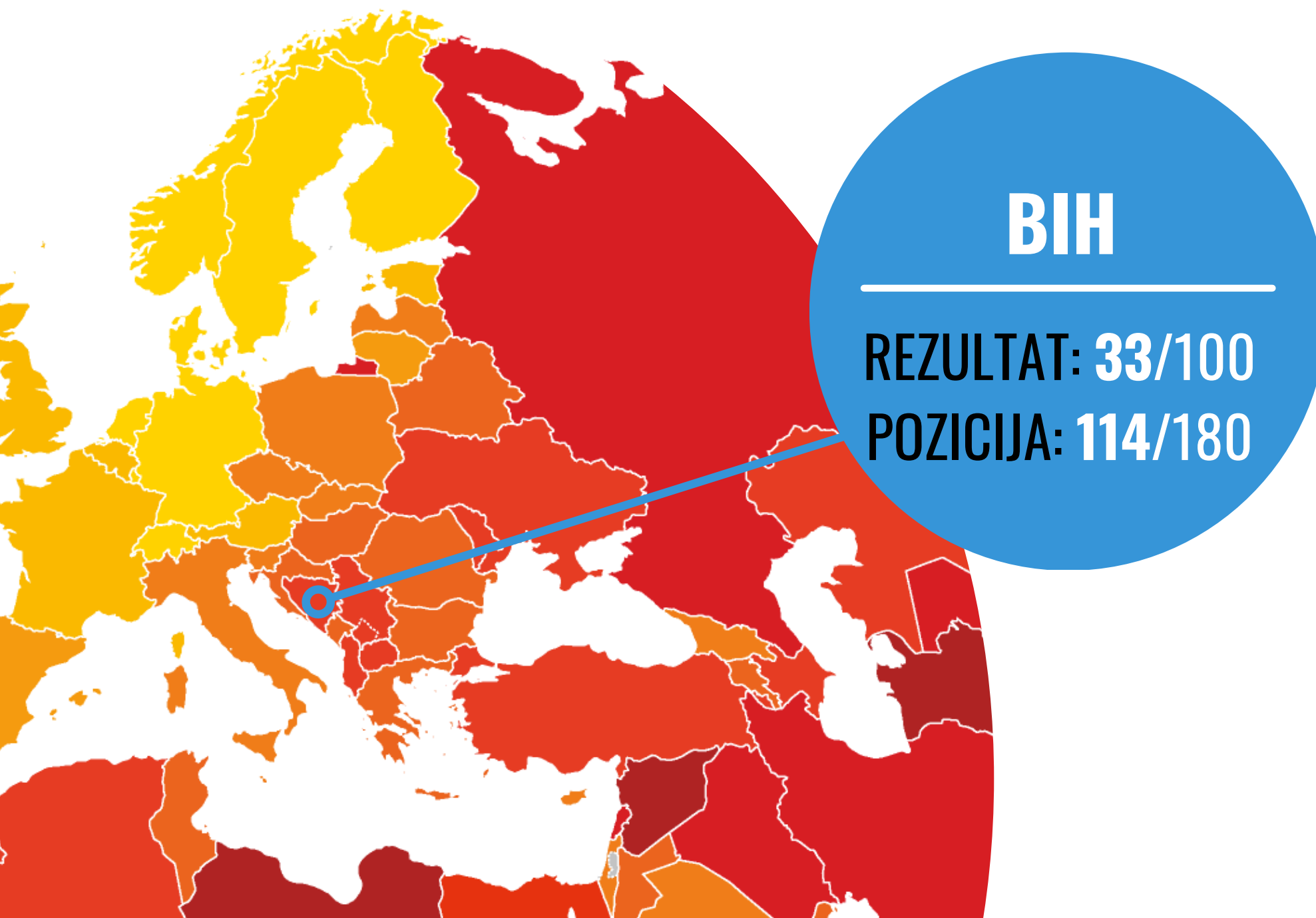
REZULTAT: 33/100
POZICIJA: 114/180

[#cpi2024](#)

www.ti-bih.org

CPI U BOSNI I HERCEGOVINI

- Iako su zemlje Zapadnog Balkana ostvarile jedva primjetni napredak u prosječnom CPI rezultatu u 2024. (43,3) u odnosu na 2012. godinu (42,3), Bosna i Hercegovina predstavlja ubjedljivo **najizraženiji izuzetak** od ovog trenda.

- Sa rezultatom CPI od 33 u 2024. godini BiH bilježi pad od čak 9 poena od 2012. godine i nalazi se na 114. mjestu od 180 zemalja svijeta, što je najlošiji rezultat od kad se mjeri ovaj Indeks. Na taj način BiH je zauzela mjesto **druge najkorumpiranije države u Evropi** koje dijeli sa Bjelorusijom (33 CPI boda), dok je poziciju države u kojoj je korupcija najviše zastupljena i ove godine zauzela Rusija sa 22 CPI poena.
- Bosna i Hercegovina ovaj rezultat ostvaruje zahvaljujući tome da djeluje kao država u postojbi **prived demokratije** u kojoj je narušen integritet izbornog procesa.
- Stranke na vlasti sve otvorenije koriste prakse netransparentnog finansiranja kampanja te **manipulišu pravilima izbornog procesa** kupovinom glasova, zastrašivanjem i zloupotrebom javnih resursa.

Promjena CPI od 2012

- Pravosuđe BiH je izloženo **političkom pritisku**, zbog čega uglavnom nije sposobno da procesuirá i sankcioniše javne zvaničnike koji zloupotrebljavaju svoj položaj.
- Sa druge strane, spremnost političkih elita da **ućutkaju organizacije civilnog društva** kroz zakonodavne mjere koje kriminalizuju klevetu, vrše pritisak na civilno društvo i sankcionišu svakoga ko iznosi bilo koji oblik kritike na račun vlasti doprinose slici da je kombinacija **korupcije i represije** osnovni način opstanka na vlasti.
- Iako je u regionu prisutan broj zemalja koje takođe bilježe lošije rezultate u borbi protiv korupcije, kao što su Srbija (-4), Sjeverna Makedonija (-3) i Slovenija (-1), nijedna druga država ne bilježi tako **drastičan i kontinuiran pad** kao BiH.
- Sa druge strane, Kosovo* (+10), Albanija (+9), Crna Gora (+5) i Hrvatska (+1) bilježe kakav takav napredak na ovom polju.

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE

2024

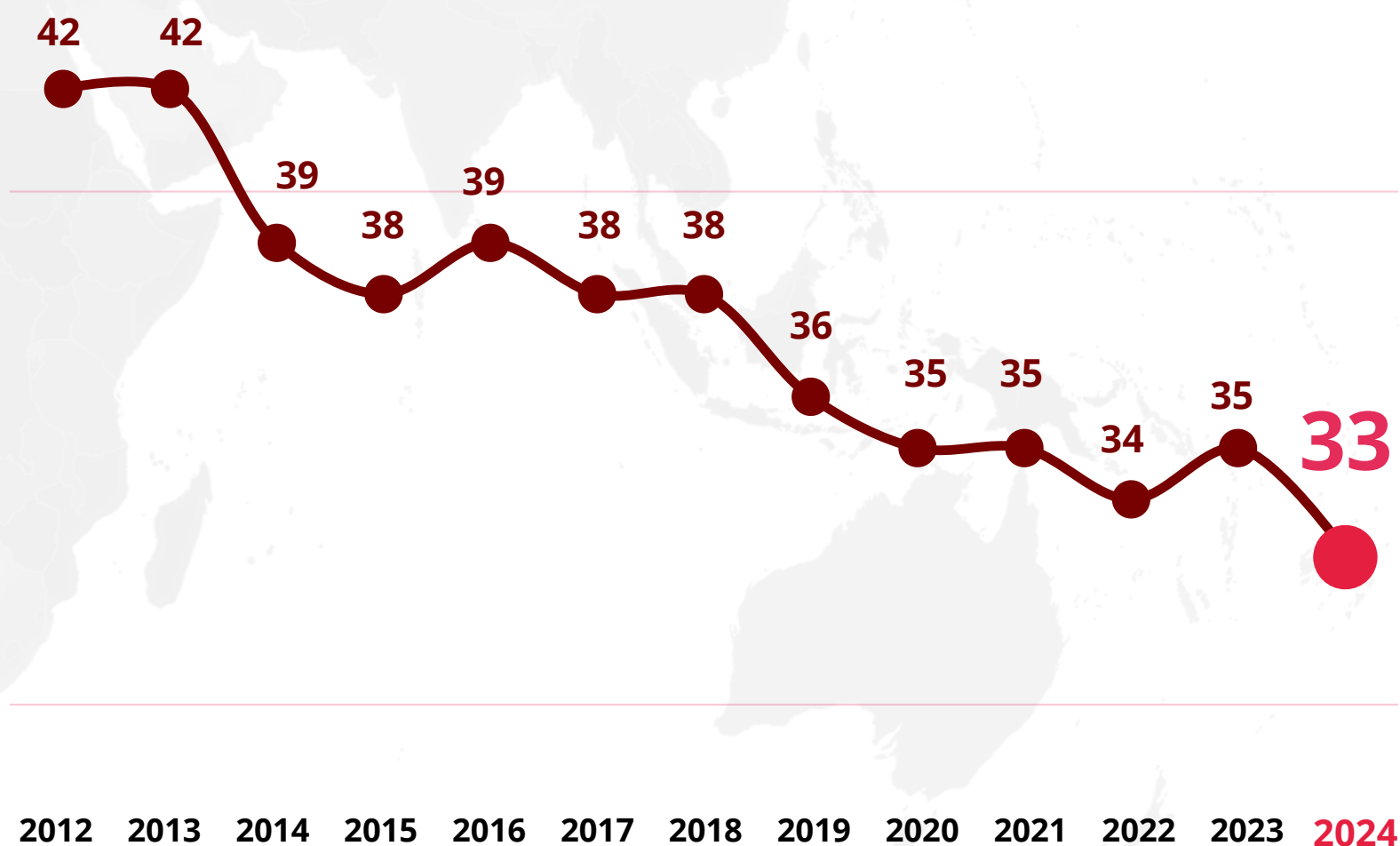
#cpi2024

www.ti-bih.org
www.transparency.org

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Bosna i Hercegovina

BOSNA I HERCEGOVINA

Trend od 2012

#cpi2024

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE

2024

#cpi2024

www.ti-bih.org
www.transparency.org

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Bosna i Hercegovina

BOSNA I HERCEGOVINA

Pozicija

114/180

Rezultat

33/100

#cpi2024

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE

2024

#cpi2024

www.ti-bih.org
www.transparency.org

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Bosna i Hercegovina

CPI REZULTAT REGIJE U 2024

60

Slovenija

47

Hrvatska

46

Crna Gora

44

Kosovo*

42

Albanija

40

S. Makedonija

35

Srbija

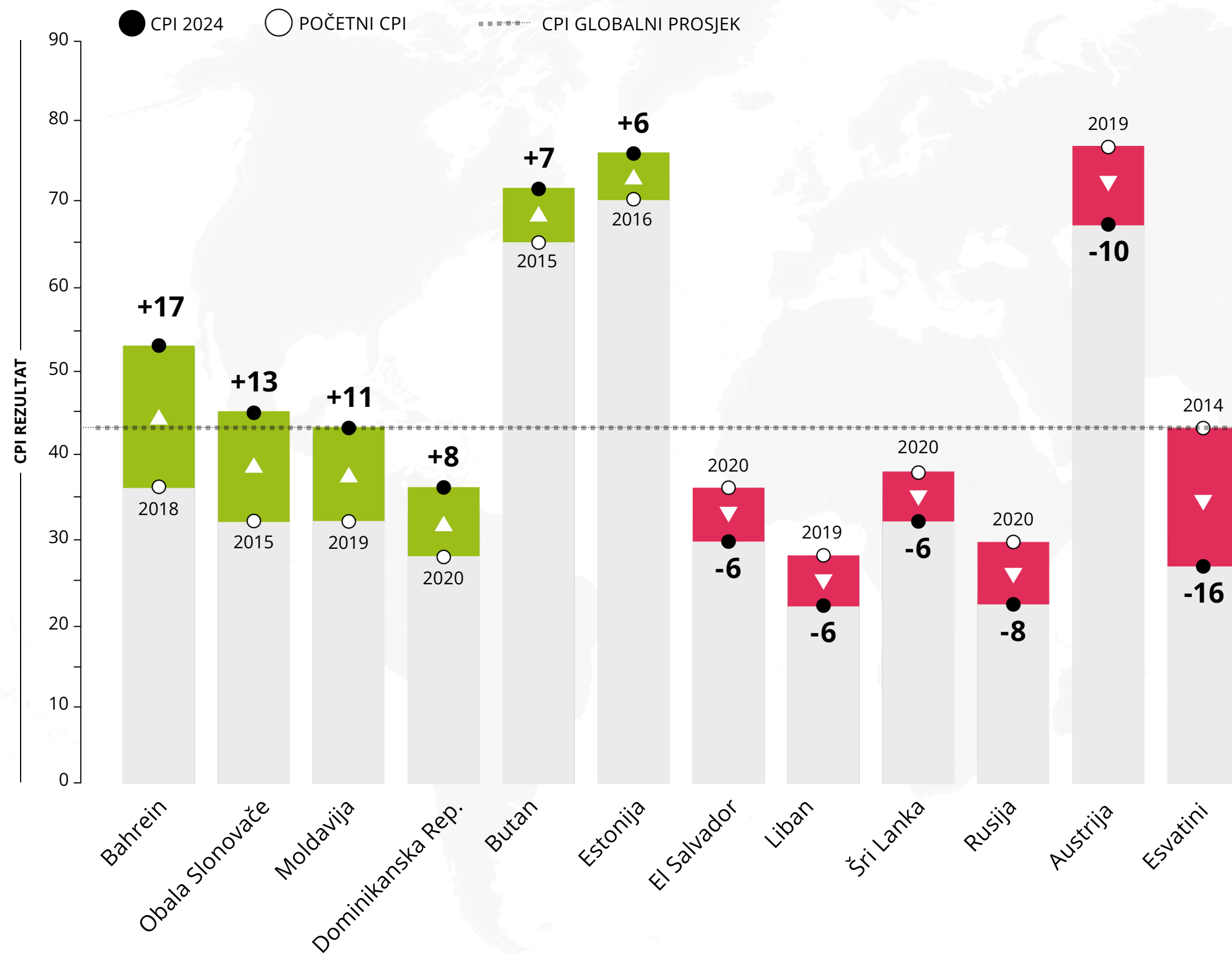
33

Bosna i Hercegovina

#cpi2024

NAJZNAČAJNIJE PROMJENE CPI

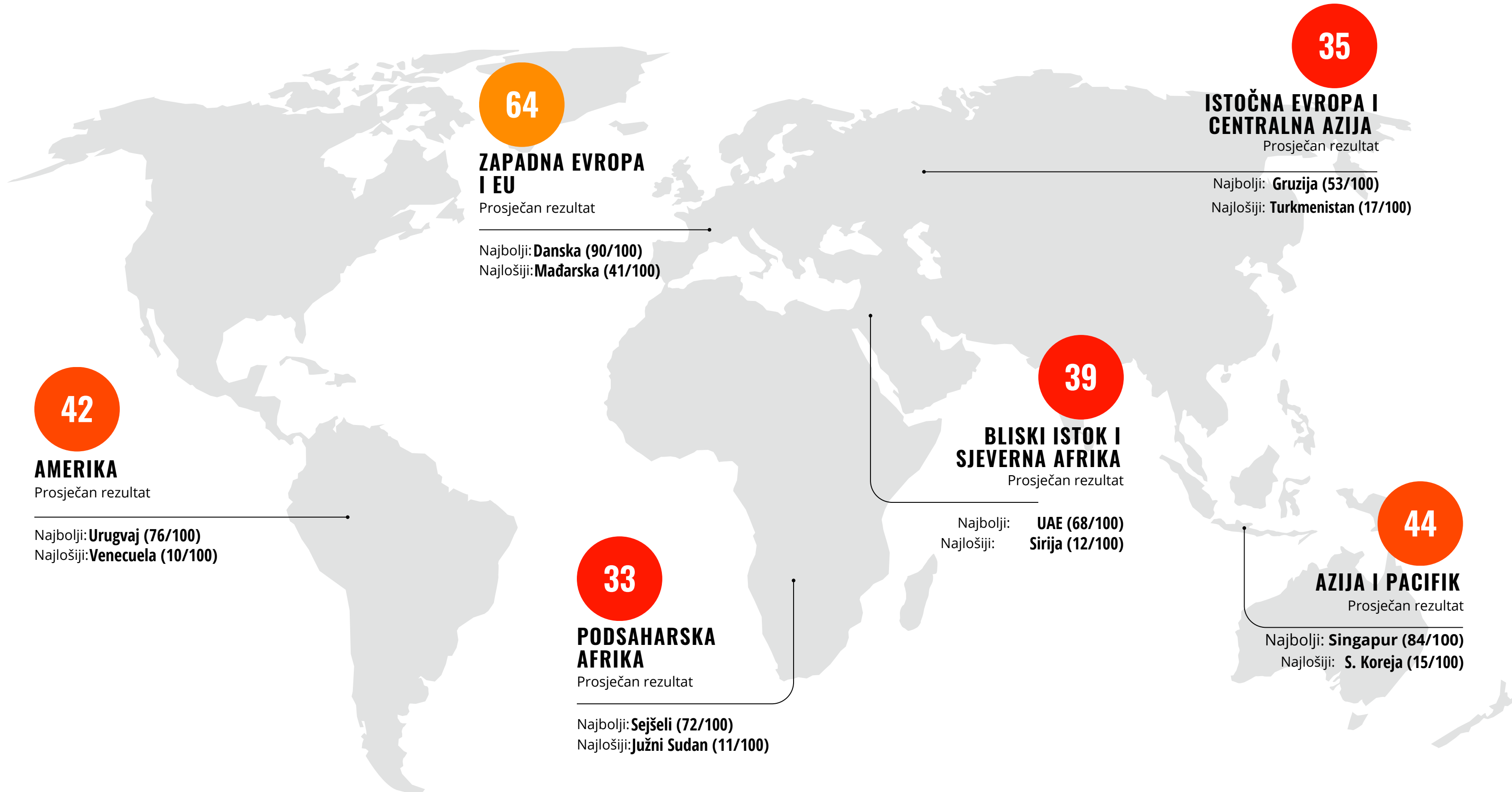
#cpi2024

BOSNA I HERCEGOVINA (33)

Od 2012

42

AMERIKA

Prosječan rezultat

Najbolji: **Urugvaj (76/100)**
Najlošiji: **Venecuela (10/100)**

64

ZAPADNA EVROPA I EU

Prosječan rezultat

Najbolji: **Danska (90/100)**
Najlošiji: **Mađarska (41/100)**

35

ISTOČNA EVROPA I CENTRALNA AZIJA

Prosječan rezultat

Najbolji: **Gruzija (53/100)**
Najlošiji: **Turkmenistan (17/100)**

39

BLISKI ISTOK I SJEVERNA AFRIKA

Prosječan rezultat

Najbolji: **UAE (68/100)**
Najlošiji: **Sirija (12/100)**

33

PODSAHAARSKA AFRIKA

Prosječan rezultat

Najbolji: **Sejšeli (72/100)**
Najlošiji: **Južni Sudan (11/100)**

44

AZIJA I PACIFIK

Prosječan rezultat

Najbolji: **Singapur (84/100)**
Najlošiji: **S. Koreja (15/100)**

90	Danska
88	Finland
84	Singapur
83	Novi Zeland
81	Luksemburg
81	Švajcarska
81	Norveška
80	Švedska
78	Holandija
77	Irska
77	Island
77	Australija
76	Estonia
76	Urugvaj
75	Njemačka
75	Kanada
74	Hong Kong
72	Sejšeli
72	Butan
71	Japan
71	Ujedinjeno Kraljevstvo
69	Belgija

68	Barbados
68	Ujedinjeni Arapski Emirati
67	Tajvan
67	Francuska
67	Austrija
65	Bahami
65	Sjedinjene Američke Države
64	Koreja, Južna
64	Izrael
63	Sveti Vincent i Grenadini
63	Litvanija
63	Čile
62	Cabo Verde
60	Dominika
60	Slovenija
59	Sveta Lucija
59	Saudijska Arabija
59	Letonija
59	Katar
58	Kostarika
57	Ruanda
57	Bocvana

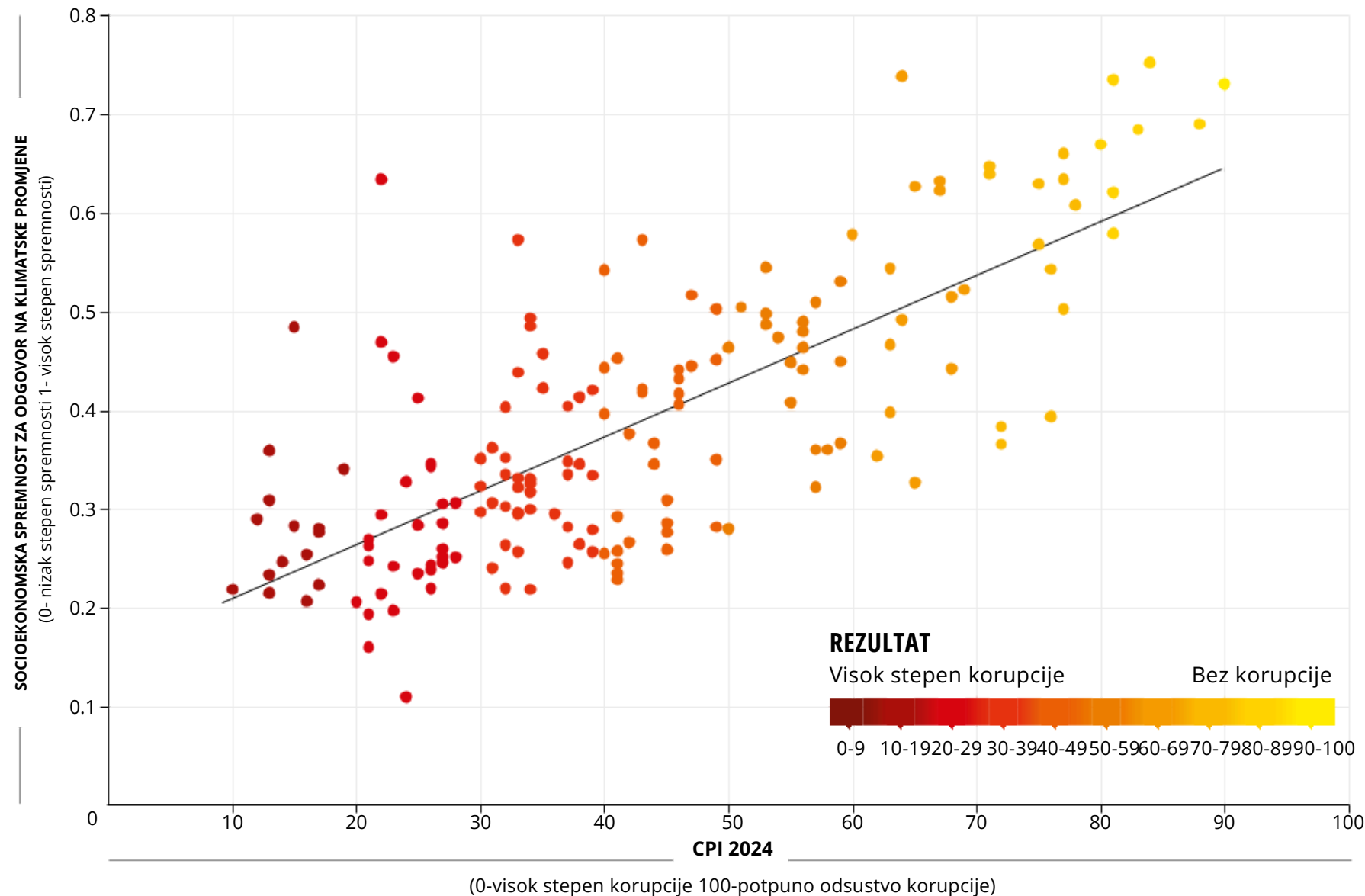
57	Portugal
56	Grenada
56	Češka
56	Spain
56	Kipar
55	Fiji
55	Oman
54	Italija
53	Bahrein
53	Gruzija
53	Poljska
51	Mauricijus
50	Vanuatu
50	Malezija
49	Grčka
49	Slovačka
49	Jordan
49	Namibia
47	Jermenija
47	Hrvatska
46	Crna Gora
46	Rumunija

46	Kuvajt
46	Malta
45	Obala Slonovače
45	Benin
45	Sao Tome i Principe
45	Senegal
44	Istočni Timor
44	Kosovo*
44	Jamajka
43	Solomonova ostrva
43	Moldavija
43	Kina
43	Bugarska
42	Albanija
42	Gana
41	Tanzanija
41	Burkina Faso
41	Trinidad i Tobago
41	Južna Afrika
41	Kuba
41	Mađarska
40	Kazahstan

40	Vijetnam	34	Tajland	28	Bolivija	22	Honduras
40	Surinam	34	Brazil	27	Esvatini	22	Gvineja Bisao
40	Sjeverna Makedonija	34	Turska	27	Pakistan	21	Kambodža
39	Gvajana	33	Laos	27	Gabon	21	Zimbabve
39	Kolumbija	33	Sijera Leone	27	Mali	21	Čad
39	Zambija	33	Bjelorusija	27	Liberija	21	Kmori
39	Tunis	33	Filipini	26	Irak	21	Demokratska Republika Kongo
38	Maldivi	33	Bosna i Hercegovina	26	Uganda	20	Tadžikistan
38	Gambija	33	Panama	26	Nigerija	19	Avganistan
38	Indija	33	Mongolija	26	Kamerun	17	Turkmenistan
37	Argentina	32	Angola	26	Madagaskar	17	Burundi
37	Etiopija	32	Uzbekistan	26	Meksiko	17	Haiti
37	Indonezija	32	Kenija	25	Kirgistan	16	Mjanmar
37	Maroko	32	Togo	25	Gvatemala	16	Koreja, Severna
37	Lesoto	32	Ekvador	25	Mozambik	15	Sudan
36	Dominikanska Republika	32	Šri Lanka	24	Centralnoafrička Republika	15	Nikaragva
35	Ukrajina	31	Papua Nova Gvineja	24	Paragvaj	14	Ekvatorijalna Gvineja
35	Srbija	31	Džibuti	23	Kongo	13	Libija
34	Nepal	31	Peru	23	Bangladeš	13	Eritreja
34	Malavi	30	Mauritanija	23	Iran	13	Jemen
34	Niger	30	Egipat	22	Liban	13	Sirija
34	Alžir	30	El Salvador	22	Rusija	12	Venecuela
35	Panama	29	Gvineja	22	Azerbejdžan	10	Somalija
						9	Južni Sudan

KORUPCIJA I KLIMATSKE PROMJENE

- Pored do sada posmatranih problema, korupcija sve više utiče na sposobnost država i društava da zaštite **životnu sredinu** i aktiviste koje se bore za njeno očuvanje.

Izvor: Notre Dame Global Adaptation Initiative Country Index (ND-GAIN, 2024) i Transparency International Corruption Perceptions Index 2024 (2025)

- Veći stepen korupcije primjetan je u državama sa **slabijim mjerama zaštite životne sredine**, gdje propisi, ako i postoje, ne mogu da se sprovedu na adekvatan način. Razlog tome je korupcije koja podriva institucije zadužene za regulaciju i nadzor nad životnom sredinom.
- Nelegalna eksploatacija prirodnih resursa i korupcija se javljaju **u tandemu**: više od polovine zemalja sa CPI rezultatom ispod 50 pokazuje visok nivo kriminala u vezi sa narušavanjem životne sredine. Sa druge strane, 88% zemalja sa CPI rezultatom iznad 50 bilježi relativno nizak stepen zloupotreba i slučajeva ugrožavanja životne sredine.
- Eko aktivisti i neformalne grupe su predvodnici borbe za zaštitu životne sredine. U isto vrijeme, oni su se našli na **prvoj liniji udara** različitih aktera koji, uz pomoć korumpiranih zvaničnika koriste prirodne resurse za ličnu dobit – te su izloženi zastrašivanju, nasilju, a u nekim slučajevima postoje prijetnje po život.

#cpi2024

PREPORUKE U SFERI KLIMATSKIH PROMJENA

ZA BORBU PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA KLJUČAN JE INTEGRITET.

Antikorupcijske mjere jačaju sposobnost država da ublaže posljedice klimatske krize i prilagode im se. Kako je ova oblast još u razvoju, sada je jedinstvena prilika da se uspostave zaštitni mehanizmi protiv zloupotreba poput krađe, zloupotreba, političkog zarobljavanja i drugih oblika korupcije. Saradnja između aktivista, donosioca odluka i institucija zaduženih za suzbijanje korupcije je neophodna, a Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije predstavlja okvir koji može podržati ovaj proces.

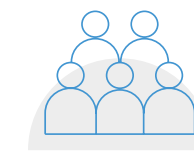
SPROVOĐENJE ISTRAGA, SANKCIONISANJE ODGOVORNIH I ZAŠTITA U BORBI PROTIV KORUPCIJE SMANJUJE NEKAŽNJIVOST.

Veći stepen pravne zaštite se može postići jačanjem tijela za nadzor i sprovođenje zakona. Lokalnim zajednicama mora biti omogućeno pristup mehanizmima za podnošenje žalbi, dok oni koji istupaju u ovoj borbi – klimatski, ekološki i zeleni aktivisti, kao i zviždači – osobe koje prijavljuju korupciju na radnom mjestu – moraju biti zaštićeni od svih oblika odmazde i pritisaka.

ONEMOGUĆITI NEPRIMJERENI UTICAJ NA PROCES DONOŠENJA ODLUKA U PITANJIMA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE NA SVIM NIVOIMA.

Postizanje najvišeg nivoa transparentnosti i uključivanje svih zainteresovanih aktera u proces kreiranja javnih politika i prilikom raspodjele sredstava namijenjenih za borbu protiv klimatskih promjena i zaštitu životne sredine omogućilo bi ostvarenje njihovog punog potencijala i povratak povjerenja građana. Ključno je uspostaviti mehanizme za otkrivanje i upravljanje sukobom interesa, kako bi se podigao nivo očekivanih promjena čiji osnovi su definisani u ključnim međunarodnim i lokalnim propisima i konvencijama.

UČEŠĆE GRAĐANA U OBLASTI ZAŠTITE PRIRODNIH RESURSA I ŽIVOTNE SREDINE OMOGUĆIĆE DA RJEŠENJE BUDE IZRAZ ONIH KOJI SU NAJVIŠE POGOĐENI.

Informacije o finansiranju, projektima i ugovorima o eksploataciji prirodnih resursa moraju biti otvorene, lako dostupne i objavljivane blagovremeno, u skladu s principima slobodnog djelovanja i odlučivanja lokalnih zajednica koje su pogođene takvim inicijativama. Istinski otvoreni mehanizmi odgovornosti prave osnov za uključivanje lokalnih zajednica u sve faze klimatskih inicijativa, što im omogućava i nadzor nad sprovođenjem ovih projekata.

ANEKS - METODOLOGIJA

Indeks percepcije korupcije (CPI) sabira podatke iz više različitih izvora koji daju percepciju privrednika i stručnjaka iz zemlje o nivou korupcije u javnom sektoru.

Poduzimamo sljedeće korake za izračunavanje CPI:

1. Biramo izvore podataka.

Svaki izvor podataka koji se koristi za izradu CPI-a mora ispuniti sljedeće kriterije da bi se kvalifikovao kao važeći izvor:

- + Kvantifikuje rizike ili percepciju korupcije u javnom sektoru
- + Zasnovan je na pouzdanoj i validnoj metodologiji
- + Dolazi od renomiranih organizacija
- + Omogućava dovoljne varijacije ocjena kako bi se mogla napraviti razlika između zemalja
- + Rangira značajan broj zemalja

+ Uzima u obzir samo procjene stručnjaka iz zemlje ili poslovnih ljudi

+ Redovno se ažurira.

CPI 2024. izračunat je korištenjem 13 različitih izvora podataka iz 12 različitih institucija koje su zabilježile percepciju korupcije u posljednje dvije godine.

2. Standardizujemo izvore podataka na skali od 0-100.

Ova standardizacija se postiže oduzimanjem srednje vrijednosti svakog izvora u baznoj godini od rezultata svake zemlje, a zatim dijeljenjem sa standardnom devijacijom tog izvora u baznoj godini. Ovo oduzimanje i dijeljenje korištenjem parametara polazne godine osigurava da su rezultati CPI uporedivi iz godine u godinu od 2012.

Nakon ove procedure, standardizovani rezultati se transformišu u CPI skalu tako što se pomnože sa vrijednošću standardne devijacije CPI u 2012. (20) i saberu sa srednjom vrijednošću CPI u 2012. (45), tako da skup podataka odgovara skali od 0 do 100 CPI

3. Izračunavamo prosjek.

Da bi zemlja ili teritorija bila uključena u CPI, najmanje tri izvora moraju imati podatke za tu zemlju. CPI rezultat zemlje se tada izračunava kao prosjek svih standardiziranih rezultata dostupnih za tu zemlju. Rezultati se zaokružuju na cijele brojeve.

4. Navodimo stepen nesigurnosti

CPI rezultat je praćen standardnom greškom i intervalom pouzdanosti. Ovo zavisi od varijacije u izvorima podataka dostupnim za zemlju ili teritoriju.